

KURTULUŞ SAVAŞI MÜZESİ (I.TBMM Binası)

Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi Binası, 1915 yılında, İttihat ve Terakki Fırkasınca kulüp binası olarak kullanılmak üzere, Enver Paşa'nın emriyle Evkaf (Vakıflar İdaresi) mimarı Salim Bey tarafından projelendirilmiş ve projeyi yürütme görevi, dönemin İttihat ve Terakki Fırkası Ankara temsilcisi Mahmut Şevket (Esental) Bey'e; proje yapım işi ise Kolorduda görevli olan askerî mimar Hasip Bey'e verilmiştir. Hasip Bey, binanın kâgir kısmını başarı ile bitirmiş ancak İttihat ve Terakki Fırkasının kapatılması nedeniyle inşaat yarım kalmış; Mimar Hasip Bey de Kurtuluş Savaşı sırasında şehit düşmüştür.

Milli Mütareke döneminde, Kasım 1918-Ocak 1919 tarihleri arasında bir grup İngiliz ve Fransız askeri Ankara'ya gelmiş, İngiliz askerleri Cebeci taraflarına Fransız askerleri ise İttihat ve Terakki Fırkası binası karşısında bulunan Millet Bahçesine yerleşmiştir. Fransız askerlerinin başındaki komutan ise henüz çatısının bir bölümü örtülmemiş olan bu binaya yerleşmiştir. Mustafa Kemal Paşa'nın Samsun'a çıkmasından sonra Ankara'da ilk ciddi protesto mitingleri başlaması üzerine İngilizler; 27 Aralık 1919'da Mustafa Kemal Paşa'nın Ankara'ya gelmesi üzerine de Fransızlar Ankara'yı terk etmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin 23 Nisan 1920 tarihinde açılmasına karar verildiğinde, Ankara'da Meclisin toplanabilmesi için gerekli büyüklük ve donanıma sahip bir binanın bulunmadığı görülmüştür. Bu şartlar altında, inşası yarım kalan İttihat ve Terakki Fırkası Kulüp Binası'nın Meclis Binası olarak kullanılmasına karar verilerek binanın onarılması ve tamamlanması görevi de (sonradan 1. Dönem Bursa Mebusu olan) Necati Bey'e verilmiştir.

Heyetitemsiliye adına Mustafa Kemal Paşa'nın gönderdiği tamim gereğince; vatan sathında Buhari, Hatmişerif ve Mevlidîşerifler ile ezan öncesi okunan salalardan sonra Hacı Bayram-ı Veli Camii'nde kılınan cuma namazını takiben yapılan dualar eşliğinde coşkulu bir törenle 23 Nisan 1920'de Meclis açılmıştır. En yaşlı üye sıfatıyla geçici başkanlık görevini üstlenen Sinop Mebusu Şerif Bey'in açış konuşmasının ardından, Ankara Milletvekili Mustafa Kemal Paşa söz alarak Meclisin hangi azalardan teşekkül edeceğine dair aşağıdaki açıklamayı yapmıştır:

“Yüce Meclisimiz bildiğiniz gibi olağanüstü yetkilere sahip olarak yeniden seçilmiş saygıdeğer milletvekilleriyle, taarruz ve işgale uğramış saltanat merkezinden canlarını kurtararak buraya gelen saygıdeğer milletvekillerinden oluşmuştur. Kaçıp gelebilecek milletvekilleriyle birlikte bir yüce Meclisin meydana getirilmesi ancak yeni uygulanan seçim tarzıyla söz konusu olmuştur. Bu anda Meclisimiz yasal olarak toplanmış bulunmaktadır.”

Meclisin 24 Nisan 1920 günü yapılan ikinci toplantısında Mustafa Kemal Paşa oy birliğiyle Meclis Başkanlığına seçilmiştir. Mustafa Kemal Paşa bu toplantıda uzun ve anlamlı bir konuşma yapmış; “*Artık Yüce Meclisin üzerinde bir güç yoktur.*” diyerek Meclisin önemini vurgulamıştır.

Kurtuluş Savaşı, Gazi Mustafa Kemal Paşa’nın başarılı yönetimi ve Birinci Büyük Millet Meclisinde alınan hayati kararlar sonucunda zaferle sonuçlanmıştır. 20 Ocak 1921’de Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk Anayasası olan Teşkilatıesasiye Kanunu, 19 Eylül 1921’de Mustafa Kemal Paşa’ya Gazilik unvanının ve Mareşal rütbesinin verilmesi, 12 Mart 1921’de İstiklal Marşımız ve 1 Kasım 1922’de Saltanatın Kaldırılması bu Mecliste kabul edilmiştir. Öte yandan 24 Temmuz 1923’te Lozan Barış Antlaşması, 13 Ekim 1923’te Ankara’nın Başkent Oluşu ve 29 Ekim 1923’te Cumhuriyet’in İlanı da bu Meclis çatısı altında onaylanmış ayrıca Gazi Mustafa Kemal Paşa yine bu Mecliste Cumhurbaşkanı seçilmiştir.

Ankara taşı olarak bilinen pembe-mor renkli yerel andezit taşıyla inşa edilen ve “Birinci Millî Mimarlık Dönemi Üslubu”nun Ankara’daki ilk örneklerinden olan bina, Ankaralıların evlerinden ve Ulucanlar’daki Numune Mektebinden (şimdiki Cumhuriyet İlköğretim Okulu) getirilen kiremitlerle, halkın fedakârlıkları ile tamamlanmıştır.

23 Nisan 1920 ila 15 Ekim 1924 tarihleri arasında Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak kullanılan bina, daha sonra Cumhuriyet Halk Fırkası Genel Merkezi olarak kullanılmış ve aynı dönemde kısa bir süreliğine Hukuk Mektebine de ev sahipliği yapmıştır. 1952 yılında Maarif Vekâletine (Millî Eğitim Bakanlığı) devredilmiş, 1957 yılında Bakanlık Komisyonunca alınan kararla müzeye dönüştürülmek üzere çalışmalara başlanmış ve 23 Nisan 1961 tarihinde “Türkiye Büyük Millet Meclisi Müzesi” adıyla halkın ziyaretine açılmıştır. “Atatürk’ün Doğumunun 100. Yılına Kutlama Programı” çerçevesinde, Kültür Bakanlığı tarafından yapılan yenileme çalışmaları sonucu 23 Nisan 1981 tarihinde “Kurtuluş Savaşı Müzesi” adıyla ziyaretlere açılan müze günümüzde TBMM Başkanlığı uhdesinde hizmet vermektedir.

Kurtuluş Savaşı Müzesi Ziyaret Saatleri: Her gün ziyaret edilebilir.

Yaz Dönemi: 08:45 - 19:00 (Nisan - Ekim)

Kış Dönemi: 08:45 – 17.30 (Kasım - Mart)

(Covid-19 salgını önlemleri kapsamında; müze Pazartesi günleri ziyarete kapatılmış ve ziyaret saatleri, 10.00-16.30 olarak uygulamaya başlanmıştır.)

İletişim:

Tel : 0312 420 19 20
Faks : 0312 420 26 49
e-posta : ksm@tbmm.gov.tr

Kurtuluş Savaşı Müzesi Sosyal Medya Hesapları

Facebook : @1tbmmbinasi
Twitter : @1tbmmbinasi
Instagram: @1tbmmbinasi
Tumblr : @1tbmmbinasi